

2 0 1 6

LÉPCŐ

V e n i S a n c t e

1 7 8 . s z á m

CISZTERCI SZENT IMRE PLÉBÁNIA

*Jöjj, Szentlélek Istenünk,
Add a mennyből érzenünk,
Fényességed sugarát*

- Mikkamakka egy hatalmas könyv- és füzetkupac közepén csücsült.
- Í...r...á...s – olvasta az egyikén.
 - O...l...v...a...s...á...s – olvasta a másikon.
 - Ma...te...ma...ti...ka – betűzte a harmadikon.
 - Bi...o...gó...li...a – olvasta. Ezt a szót még nem ismerte, de megtetszett neki. Óvatosan felnyitotta hát a fedelét, éppen úgy, lassan és óvatosan, ahogyan akkor szoktunk kinyitni egy könyvet, ha attól félünk, kiröppül

- És hol keresed? – kérdezte.
- Itt – mondta Mikkamakka, és maga köré mutatott.
- Ühüm – mondta az Angyal, és szakértő módon kukucska, sodorintotta és rázintotta meg a hozzá legközelebb eső könyvet. – Kémia – olvasta a fedelén. – Hm? – bökött a fejével Mikkamakka felé.
- Hm – rázta meg a fejét Mikkamakka.
- És ebben? – csak úgy zengett a könyv, ahogy hozzáért: Kodály: *Válogatott bicíniumok*.

Mikkamakka

R Á Z I N T Á S , S O D O R I N T Á S , K U K U C S K A

Az írás szerzője tanár.
A Szent Gellért Katolikus
Általános Iskola és
Gimnázium igazgatója.
Családi gyökereinek egy
ága a Szentimrévároshoz,
a Fadrusz utcához
kötődik.

- belőle egy pillangó. Bekukucska a lapok közé, aztán csalódottan tette félre. Másikat vett elő. Bárhogy forgatta, pörgette és sodorintotta is a lapokat, nem talált semmit. Aztán újabbat, ugyanígy: kukucska, sodorintás, rázintás. De semmi.
- Hoppá, óvatosabban! – mondta magának Mikkamakka, mert ahogy fogta s rázintotta, az egyik lap széle mintha kicsit beszakadt volna.
 - Föld...rajz – mondta magában, amit olvasott. Ezen el-tűnődött, vajon a földre kell majd rajzolni? Mert az aszfalktrétákat szerette. De az is jó, mikor egy bottal lehet a homokba, az erdei pihenőpad melletti kikopott földbe vagy a puha sárba mintázni. Megrázta a könyvet, de a betűk zörgésén kívül nem hallott semmit.
 - I...ro...da...lom – olvasta aztán. Úgy fogta a többinél is vastagabb kötetet, mint egy bonbonos dobozt. Rázta kicsit, de csak a betűk zendültek meg, ahogy összekoccantak, mintha kis harangok lennének benne. A füzetek, munkafüzetek és könyvek, no meg a munkáltató tankönyvek tornyai és hegyei szétterülve lassan dombokká és lankákká szelődültek Mikkamakka körül.
 - Aha, biztos ebben lesz – mondta magának hangosan, mikor a hittan könyvet vette kezébe. A rázintásra kellemes csendülés és bondulás volt a válasz, de nem esett ki belőle semmi.
 - Bocs – mondta az Angyal Mikkamakának, mert a zuhanórepülés végén bizony kicsit későn fékezett, és a szokásosnál nagyobb puffanással érkezett, meg is ijesztette egy pillanatra Mikkamakát.
 - Mit csinálsz? – kérdezte az Angyal.
 - Istent keresem – mondta Mikkamakka, de a hangja elég lemondó és reménytelen volt.
- Az Angyal egyetértően bólintott.

- Mikkamakka csak a fejét rázta szóltanul. – Pedig megígérte! De semmi!
- Ki, mikor és mit ígért meg?
 - Az igazgató. A Veni Sanctén. Hogy az idén megtalálhatjuk Istent. És hogy ha figyelmesen forgatjuk, ezekben is benne lesz. Erre tessék ... Hisz látod... Már órák sodorintom és rázintom a lapokat. Sehol semmi.
 - Biztos, hogy nem találkoztál senkivel?
 - Senkivel.
 - Hallgattak egy sort.
 - Én viszont találkoztam Istennel – szólalt meg újra az Angyal.
 - Tényleg? – kérdezte izgatottan Mikkamakka. – Tőle jössz, fogadjunk!
 - Igen – mondta az Angyal. – De itt is őt találtam.
 - Itt? – mutatott a könyvekre, a munkafüzetekre, a füzetekre Mikkamakka.
 - Itt – mutatott az Angyal Mikkamakára. – Benned. Szívtájékon, tudod.
 - Mikkamakka lehajította a fejét. Kis idő múlva megszólalt: – Értem. Értelek.
 - Így van ez, ha találkozik ezzel-azzal az ember – mondta az Angyal. Azzal fölsandított az égre. Kacsintott.
 - Mikkamakka fölállt. Fogta a tolltartóját, mert várták a füzetek, a tankönyvek. Meg a munkáltató tankönyvek. De mielőtt munkához látott, előtte még fölnézett az égre. És kacsintott.
 - Az Angyal Mikkamakka asztal fölé hajló hátát szemlélte egy darabig. Aztán csöndben bebújt a papírkupacba, s mielőtt elaludt volna, takaró gyanánt még magára igazította a kémia tankönyv lapjait.

Nyáry Zsigmond

^{21b}Krisztus is szenvedett értünk,
példát adva nektek,
hogy kövessétek nyomdokait.

Én kiért szenvedek? Nem kitől? Mitől? – hiszen a szenvedés és a rossz elkerülhetetlen része a földi életnek. De értelmet nyer, ha felajánlom valakiért. Arcot ölt: az *irgalmasság* arcát.

Én kiért szenvedek? Kin esik meg a szívem? Az ember csak azért tud könnyörületet érezni, mert Krisztus megkönyörült rajtunk: példát adott nekünk, hogy kövessük nyomdokait. Az *irgalmasság* példáját hagyta nekünk.

és személyes, végtelen szeretettel szeret bennünket. Ki akart szabadítani bennünket a bűn fogságából – és ezért magára vette vétkeinket.

Én kit veszek magamra? Képes vagyok-e valakinek a gyengeségét, bűnét hordozni – ennek minden következményével?

Ez az *irgalmasság*: hordozni azokat, akik mellettem járnak az úton, minden korlátukkal. Az ember számára ez egyszerű kellene, hogy legyen: egyazon fából faragtak bennünket. Isten számára viszont az ember iránti határtalan, őrült szeretet tette: Ő „bűnt nem követett el, hamisság nem volt ajkán”, de megtestesült, emberre lett, ugyanabból a fából, mint mi.

Az irgalmasság cselekedetei

A Z I R G A L M A S S Á G S Z E N T É V É B E N

Aki megkönyörül valakin, igyekszik enyhíteni a szenvedését (innen erednek az *irgalmasság* cselekedetei, amiket az ideai nagybőjtben alamizsnaként tűztünk magunk elé). Ez nem mindig lehetséges: nem tudunk enni adni minden éhezőnek – de adtunk akár egyetlennek is enni, akivel megtehettük volna? Nem tudunk megitatni minden szomjazót – de adtunk akár egynek is inni? Vigasztaltunk, látogattunk beteget, könnyítettünk a nehéz terhet cipelőkön, megemlékezünk halottainkról ebben az időben?

Soha sincs késő – szükségét szenvedők mindig lesznek velünk. Krisztus köztünk maradt a szegényekben, hogy megsegítsük. Annyiszor elmulasztjuk... Uram irgalmaz...

²⁴Vétkeinket a saját testében fölvitte a (kereszt)fára,
hogy meghaljunk a bűnöknek,
s az igazságnak éljünk.
Sebei szereztek számotokra gyógyulást.

A Megtérés Monostorból írok nektek, ahol 31 Ágostonrendi nővérrel azért imádkozunk és dolgozunk, hogy a mai ember visszatérjen Istenhez – és ezt önmagunkon kedjük: mindennapi megtéréssel. Életünk elsősorban arról tanúskodik, hogy a Szeretet az Isten: köztünk él

A szerzetes élet egyszerű, a mi *irgalmas* cselekedeteink is egyszerűek. A Monostorba nem jön sok (testi értelemben vett) szomjazó – de azzal, hogy a lehető legkevesebbre csökkentjük a vízhasználatunkat hozzájárulunk, hogy mások kútja ne apadjon el; nem jön sok éhező sem – de azzal, hogy szerényen étkezünk és nem dobunk ki ételt, másoknak több jut. Habitusban járunk, így nem sok ruhát használunk – ami mégis felesleges, azt továbbadjuk. Azokat, akik az *irgalmasság* lelki cselekedeteire szomjaznak, igyekszünk ugyanabból a Forrásból megitatni, amelyből mi is töltözzünk...

Ha *irgalmasságot* gyakorolunk azokkal, akik körülöttünk élnek, hozzájárulunk, hogy az igazságos bíró igazsága uralkodjék a földön. Így Krisztus nyomában járunk, hozzájárulunk az Isten Országá terjedéséhez. Erre vagyunk hivatottak. Ezt kaptuk a feltámadás ajándéka-ként: felismertük Krisztusban az Isten irántunk való *irgalmasságának* arcát, amely ma is köztünk él.

Mezősi Erika OSA

MEGTÉRÉS KÖZÖSSÉG
COMUNIDAD DE LA CONVERSIÓN
SPANYOLORSZÁG

Egy nagyon fess nigériai pap. Ismeretlen zászlók. *Where are you from? Nagyon sok ember. Helikopterzúgás a levegőben. Epikus szimfonikus zenekar. Mexikói fiatalok reggie stílusban énekelnek Istenről. Szent II. János Pál pápa azon ruhája, melyben rálóttek. Futás a mezőn a közeli úthoz, ahol épp elhalad a pápa. Kedves fiatal zárándokok: Isten hozott benneteket Krakóban! – néhány kiragadott kép, mely eszembe jut az idei ifjúsági világtalálkozóról (IVT).*

Krakkóban olyan csodának voltam része, melyet nem hittem volna el, ha nem a saját szememmel látom. Sok szempontból életre szóló élmény volt számomra az IVT, de leginkább a körülbelül két millió katolikus

A vidám hangulat mellett ugyanakkor mindvégig éreztük, hogy egy közösséget alkotunk. Bármennyire mások vagyunk, valahol mindenki ismerős, mert mind ugyanoda tartozunk.

Az esti programokon ott volt velünk a legnépszerűbb IVT résztvevő, Ferenc pápa is. Többször láttam egészen közletről – vele ünnepelni igazán különleges érzés. Bár nyelvtudásom nem annyira jó, hogy az angolra fordított (rádióhullámon érkező) beszédét teljesen értettem volna, de egyértelműen a fiatalokhoz szólt. Sok mindentről mesélhetnek még, de egy elemet mindenképp ki szeretnék emelni: a házigazdákat. A lengyelek két év óta, nagy erőbedobással készültek az al-

Ez a pápa ifjúsága

A K R A K K Ó I I F J Ú S Á G I V I L Á G T A L Á L K O Z Ó

Írásunk szerzője
vőlegény, gólya a Műszaki Egyetem biomérnök mesterszakán, valamint biztos tagja a plébániai FriS közösségnek. E mellett zongorázik, orgonál, biciklizik, sörkóstolókat tart és sört főz.

fiatal miatt, akikkel együtt töltöttem az utolsó estét egy hatalmas réten. A katolikus egyház *katolikussága (egyetemessége)* itt egészen kézzel fogható: nagyon sok országból jöttek, nagyon más kultúrájú és nagyon – mai kifejezéssel – jófej emberek. És mégis, ez a sokféleség a szertartásokon teljesen eggyé vált; a szentmise ugyanazon részekből áll a világ bármely pontján és e hit fűzött össze mindannyiunkat. Fantasztikus megtapasztalni, az egyház erejét, azt, hogy a közösség él és nagyon sok fiatal tartozik hozzá.

Mi magyarok egy kis részét adjuk ennek a hatalmas egyességnek. Nagyjából három nemzet tudja, hogy a magyar zászló nem olasz: a magyarok, az olaszok és a lengyelek. A többieket türelmesen javígtattuk; *not Italy, Hungary*. Sokszor maguk elé meredve bólintottak, s bizony bárhányszor elisméltük: Hungary, nem tudták mi az.

Az első napokban különösen lüktető volt az utcai hangulat: a zászlókkal vonuló, egy nemzethez tartozó csoportok énekeltek, skandáltak a nevüket vagy kifejezték, hogy ez a pápa ifjúsága (tapssal kísérvé). Mi is sokat népdaloztunk a SzIKra (Szent Imrések Krakóban) csoporttal. A későbbi napokra – sok más nemzettel együtt – picit lemerültünk (azonban a spanyol és olasz válogatott esetében ilyen változás nem volt tetten érhető).

kalomra. Nemcsak Krakóban, hanem szerte az országban: az előtalálkozás helyszíneken színes programokkal és bőséges vendéglátással fogadták a korábban érkezőket.

Amikor Krakóból kiérve. az utolsó esti program helyszínére, a Campus Misericordiae-re zárándokoltunk, a lakosság sok helyen vízzel locsolt minket a kánikulában, valamint innivalóval, gyümölcscsel és süteménnyel kínálgatott. Magyaroként különös figyelmességben volt részünk, a lengyelek mindenhol barátként tekintettek ránk. Gyakran felhangzott a „lengyel, magyar két jóbarát, együtt harcol, s issza borát”. Ezt ők is tudták magyarul, nekünk picit nehézséget okozott a lengyel verzió memorizálása.

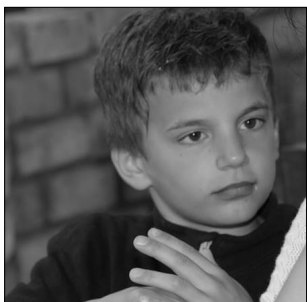
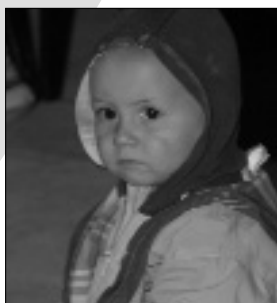
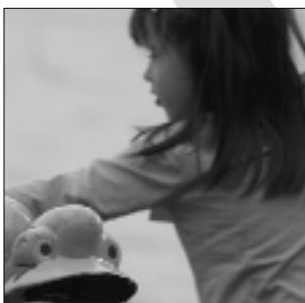
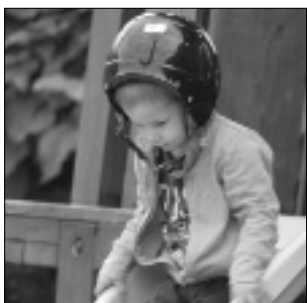
Nagy hálát érzek a szívemben a lengyelek iránt, nem tudom, hogyan viszonyozhatnánk valamit ebből a sok késületből, vendéglátásból, melyben részesítettek minket. A kedves olvasót viszont biztatnám arra, hogy ha találkozik egy lengyellel valahol, beszéljen vele úgy, mint barátjával.

Szabó Zsombor

Szent Imre Tábor / 2016 / BOGDÁN RÉKA KATALIN KÉPEIBEN

Minden gyerek, és talán sok felnőtt elképzelve, milyen lehet az élet a világűrben? Miként és miből épül fel a galaxis, benne a Tejútrendszerrel, a sok-sok ismeretlen bolygóval? Vajon abban a messzi-messzi univerzumban létezik-e a Jó és Rossz? S ha létezik, ott is harcban állnak egymással, mint az itteni világban?

Az Erő velünk volt

A JÓ T KELL GYŐZELEMRE JUTTATNUNK AZÁLTAL, HOGY MEGTÉRÍTJÜK A ROSSZAT

Az írás szerzője 21 éves egyetemi hallgató. 15 éve aktív tagja a Szent Imre Plébániához tartozó 433. Szent Bernát Cserkészcsapatnak, ahol jelenleg őrsvezető. Őrse a Béka őrs, amely a kósza korosztályba (15–18 év) tartozik. 2009 és 2014 között a Vekker ifjúsági közösséghez tartozott. Az Effeta-hétvégék résztvevője. Alkalmanként hegedül a templom gitáros együttesében.

Ezek a kérdések ösztönözték George Lucas rendezőt is, akinek nevéhez a világ egyik leghíresebb sci-fije, a *Csillagok háborúja* című filmsorozat fűződik, amelynek első részét 1977. május 25-én mutatták be a nagyközönségnek. A Star Wars nem csupán egy produkció, hanem egy tanmese jóról és rosszról. Bátorságról és gyávaságról. Hivatásról és döntésről. S mindez egy helyen játszódik: a Galaktikus Köztársaságban, amelyben helyet kap fiatal és öreg, gyerek és felnőtt, férfi és nő – és természetesen az egész I. Cserkészkerület 2500 cserkészzel.

Időpont: 2016. július 9–18. Helyszín: Csokonyavisonta, Somogy megye, Barcsi járás. Kerületi Nagytábor. Tíz nap. Mindössze ennyi idő áll a tizenegy altáborba osztott őrsvezetők, roverek, kószák, cserkészek, kiscserkészek, azaz az ifjú Jedi lovagtanoncok rendelkezésére, hogy Yoda mester útmutatásait felhasználva, Obi Wan Kenobit követve és Luke Skywalkerert támogatva létrehozzák és felfedezzék a saját világukban létező Galaktikus Köztársaságot, és megvédjék azt a Sötét Oldaltól. „*Tedd vagy ne tedd, de ne próbáld!*” (Yoda mester)

A Halálcsillag – amelyet a tábor közepén egy kis „szeles” segítséggel sikeresen kilőttünk a légből – energiái és a legfőbb gonosz, Darth Vader nem könnyítette meg a dolgunkat: hol tűző napsütésben építettük meg a nomád életmódhoz szükséges építményeket (fürdő, latrina, konyha stb.), hol szakadó esőben és orkán jellegű szélviharban kellett nagy nehezen, olykor a csalános kiirtása árán felállított sátrainkat körbeárkolni és kibiztosítani. Dagonyáztunk mocsárban, nyeltünk port, szereztünk kisebb-nagyobb sebesüléseket, sírtunk, ástottunk, meneteltünk, leégtünk, megáztunk. Ám kockázat nélkül győzni nem dicsőség! A Jót kell győzelemre juttatnunk azáltal, hogy megtérítjük a Rosszát.

Jedikké kell válnunk. Hiszen nem véletlenül lettünk kiválasztva, és nem véletlenül táboroztunk együtt a magyar-horvát határ közelében fekvő hatalmas mezőn.

A küldetés sikeres volt. A közös táborozás hangulata, az őrsi beszélgetések és nevetések, a latrina ásása közben eldalolt népdalok, pancsolás a strandon, a vacsora

készítése közben elsütött poénok, a (kialakult) baráti kapcsolatok, az együtt eltöltött órák az őrségben, evezés a Dráván, vurstli – ezen programok mindegyikében jelen volt a Jó. Akkor is, amikor az utolsó előtti napon Darth Vader feláldozta fiáért – vagyis a Jó érdekében – az életét, a Galaktikus Nap keretében szervezett lelki programon és a cserkészstudást próbára tevő akadályversenyen is. „*Csak keverd meg a szavakat tettel, hogy létezzon! / Az erő ott van benned is... nem véletlen!*”¹

A Gonosznak és a Sötétnek az ifjú padavanok ellen indított háborúja eleve kudarcra volt és van ítélve. Hiszen az Erő már télen, a tábor szervezésének kezdetén jelen volt: az izgalom, öröm és a kihívás ereje. Az Erő velünk volt a tíz nap alatt is: a kitartás, az engedelmesség, az önfegyelem, a barátság, a jó szó és a mosoly ereje. No, meg végtagjaink ereje egy-egy esti tábori tánc és mulatság során.

Mindegy, hogy a Galaktikus Köztársaságon „kívüli” világban a Jó egy csillogó szempárban, egy jó estében, a Balaton partján, a Plébánia nagylelkű támogatásában és lelki táplálékunkról (is) való gondoskodásában vagy egy cserkészprogramban bújik meg. A lényeg, hogy az idei KNT-n tanultakat építsük bele civil életünkbe éppúgy, mint cserkész tevékenységeinkbe. Ahogy eddig is tettük, és tesszük 1908 óta Bi-Pi vezetésével. „*Az Erő nem képes elhagyni. Állandó az, bizony. Ha nem találsz, nézz belülről, ne kívülről – ezt kell tenned.*” (Yoda)

Németh Fruzsina Lilla

¹ Részlet a KNT tábori indulójából, a Cs-vitaminból

Budán, a Hűvösvölgyben láttam meg a napvilágot egy mélyen katolikus családban. Édesapám Erdélyből, Édesanyám Felvidékről került Budapestre. Hárman vagyunk testvérek. Teljesen természetes volt, hogy misére járunk, imádkozunk otthon, a vasárnap a családé. Iskolai hittanra is beíratk – azokban az években! Édesapám azt mondta: „Ne felejtse el, hogy mivel tartozol a családnak, de jegyezd meg; nemesség csak egy van, a Krisztusi.” Az otthonról hozott életforma mélyen belém vésődött, és ha halványult is az évek folyamán, biztos iránytű volt.

Bekapcsolódtam a Szent Imre Plébánia életébe, itt igazi közösségre találtam, amiben lehetett részt vettem: Karitás, zarándoklatok szervezése, idősekkel való foglalkozás, imacsoport, bekerültem a képviselő testületbe is. Közben beiratkoztam a Pázmány Péter Katolikus Egyetemre, elvégeztem a hitoktatói szakot. A felvételi lapra, arra a kérdésre, hogy miért jelentkezem, Szent Pál nyomán ezt írtam: „*jaj nekem, ha nem hirdetem az evangéliumot!*” Ez volt a legszebb tanulmányi időszak az életemben, térden állva tanultam. Alig vártam, hogy nyugdíjba mehessek, és azzal fog-

Térden állva tanultam

K A T E K É T Á K B E M U T A T K O Z Á S A

Tanulni nagyon szerettem, minden tanárom más pályát szánt nekem: irodalom, nyelvek, zene, esetleg képzőművészet. Ezzel szemben egyszerre csak a Kandó Kálmán Híradás- és Műszeripari technikumban találtam magam. A mai napig büszke vagyok erre az iskolára, ahol olyanok tanítottak, akik kimondatlanul képviselték a keresztény értékeket. Innen egyenes út vezetett a Műszaki Egyetem Villamosmérnöki karára, majd egy kutatóintézetbe.

Sehol nem titkoltam, hogy templomba járok, és nem óhajtok belépni a pártba. Azt hiszem tiszteltek azért, hogy ezt határozottan ki mertem jelenteni.

Folyamatosan tanultam valamit: másod diploma, szakmai tanfolyamok, nyelvvizsga. Kevés szabadidőmben énekeltem, több templomi kórusban is. A komolyzene és ezen belül az egyházzene nagy szerepet játszik az életemben, egy passió éneklése számomra szorosan hozzátartozik a nagybőjti felkészüléshez. Közösségbe, hittanra ekkoriban nem jártam, nem is tudtam, hogy ilyenek működnek titokban.

Am ahogy teltek az évek, langyos keresztény lettem, jártam ugyan misére, énekeltem, segítettem, ahol szükség volt rá, de éreztem, hogy nem vagyok a helyemen. Aztán sorban eltemettük szüleinket, a férjemet és én a munkába menekültem. Ekkor szólított meg az Úr: egy Szentlélek szeminárium hozott gyökeres változást, visszatértem az első szeretethez. Hatalmas lelkesedéssel kerestem, hogy mit tehetnék, milyen talentumokat kaptam, amelyeket a közösség javára használhatnék.

lalkozzam, ami betölti a lelkemet. A munka mellett tanítottam. 2000 óta járok a Pető Intézetbe, a sérült gyerekektől nagy szeretetet kapok. Ahogy az idő engedte, egyre több órára lettem, a körzetünkhöz tartozó összes iskolában és óvodában megfordultam.

Legközelebb a kicsik állnak hozzám, és velük tudom kamatoztatni a kapott ajándékokat: a rajztudást, éneket, mesemondást. Csodálatos érzés a kis szívüket nyitogatni Isten szeretetére! Van két felnőtt hit-tancsoportom is, az egyik a négy évvel ezelőtti Nagytábor után alakult.

Átmentem egy súlyos betegségen is, ami arra készítetett, hogy önkéntes beteglátogatóként járjak vissza a kórházba. Már korábban is láttam, de most átéltem, mit jelent az idős vagy beteg embernek a sóvárgás a szentmise és az Eukarisztia után, és azért, hogy meghallgassák, imádkozzanak vele.

A Városmiszió „Meghallgatlak” sátrában vállaltam szolgálatot, ebből nőtt ki a hasonló című rádióműsor. Itt is úgy érzem, én kapok ajándékot a testvérektől!

Rengeteg tervem van, úgy érzem még sokat tudok tenni (ha az Úr ad rá időt) eddigi tevékenységeim területén, de új kihívások elé is örömmel állok.

Néha aggódva megkérdeznék, hogy bírom mindezt, azt mondom, számomra ez nem fárasztó, mert csak azt teszem, amire Jézus szeretete sürget. Boldog ember vagyok.

Egry Zsuzsa

vers mindenkinek

*Egyik csoda, a másikat éri;
ahogyan kitekintek az ablakon...
Itt egy cinke, ott egy szarka
mosolyog rám – fénylő tollazattal!
Csak ámulok...
A fák vidáman tartják
fejük fölé a kezüket,
és a táj mögött derűsen halad a Nap...*

D E N C S I K L Á S Z L Ó

Adíszítés a katolikus egyházművészet olyan történeti jellegzetessége, amely a mai emberek többsége számára idegen és érthetetlen. Tudjuk, az egyházi pompát a reformáció egyházai is elutasították, sőt, már a ciszterci rend első templomai is az egyszerűséget hirdették a bencések túldíszítettnek tartott épületeivel szemben.

Az évszázadok során mégis az vált a katolikus egyházművészet jellegzetességévé, hogy Isten gazdagságát a földi gazdagság eszközeivel kívánja érzékeltetni: a pompás templomépületekben olyan tárgyak vannak, amelyek a szó szoros értelmében tündökölnék. Ezt a

sét nyilván sok képpel és még több részletfotóval lehet a legjobban bemutatni, de kevés ábrával és valamivel több szóval sem felesleges. A szentségmutatók általános jellemzője, hogy az ostyát tartó, íves formájú, latinul lunulának, azaz holdacsáknak nevezett elem körül épül fel egy díszes struktúra. Ehhez a szentségtartó kézbe vételét biztosító szár rész kapcsolódik, a közepén egy olyan elemmel, amely segíti ennek tartását. Ennek nódusz a neve, ami magyarul csomót jelent, és ami a kelyheknél is megtalálható. A szár egy talprészben végződik, hogy a szentségtartót le lehessen állítani.

Világít, mint egy monstrancia

R A G Y O G Ó R É S Z L E T E K

Prékopa Ágnes
művészettörténész, az
Iparművészeti Múzeum
munkatársa. Kutatási
területe a 19–20. századi
iparművészet. Öt éve
tartozik a plébánia
közösségéhez.

leglátványosabban a *monstrancia* példázza, amit latin nevén *ostensorium*nak, magyarul *szentségmutató*nak, régebbi kifejezéssel *úrmutató*nak nevezünk. Ezt a tárgyat különösképpen a sajátunknak érezhetjük, hiszen csak a római katolikus felekezet használja.

Ha közelebről szeretnénk látni régi szakrális tárgyakat, akkor ezt leginkább valamelyik múzeumként működő templomi kincstárban tehetjük. Azért kincstárban, mert a legértékesebb kincsek a liturgia során használt, illetve a szentek ereklyéit őrző tárgyak. A közösség csak a legnemesebb anyagokat tartotta méltónak a kelyhek, paténák (kerek, közepén bemélyedő kis tányér, amelyen az ostya szentmise alatt pihen), cibóriumok (az áldozáshoz használt ostya őrzésére szolgáló kehely formájú eszköz), ereklyetartók, monstranciák elkészítésére: ezüstöt, aranyat, drágaköveket – így ezek a tárgyak materiális szempontból is kincsnek tekinthetők.

A kenyérrel a legegyszerűbb, mindennapi földi táplálékot választotta Krisztus arra, hogy jelen legyen benne közöttünk. A hívő ember azonban – azon túl, hogy magához veheti Krisztus testét – az évszázadok során igényt formált arra is, hogy imádkozva szemlélje a Szentséget, sőt, hogy azt ünnepélyes menetben körbehordozva hirdesse Isten dicsőségét. Az Úrnapja ünnepének elrendelése, vagyis 1264 után került használatba a szentségmutató, az ünnepélyes szentségkitétel és a körmenet alkalmaira.

A különféle korokban készült monstranciák megjelené-

A gótika korában építészeti elemekből épültek fel a úrmutatók:

az egyszerűbbek toronyra emlékeztetnek, a díszesebb változatok pedig oltárépítményhez hasonlítanak. A tornyocskákkal, fülkékkel, szentek szobraival díszített változat egészen a 16. századig sokfelé készült Európában. A reneszánsz stílus jellegzetességeit képviseli az ostya formáját kerek díszítménnyel övező típus, amelynek keretelése a barokk időszakában sugárkoszorúvá alakul.

A fém segítségével „materializált” fénysugár csak azért nem meglepő a számunkra, mert a katolikus egyház-

művészetben sokszor és sokfelé láthattuk, ezért megszoktuk. A monstranciát nem ismerő mai ember számára viszont az aranyozott ezüstpől készített sugarak még kevésbé érthetőek, mint az aranyozott ezüst gótikus fiatornyok. A barokk művészetnek azonban éppen az az egyik legfontosabb jellemzője, hogy a meggyőzés szolgálatába állítja az anyagszerűség határait fessegető mesterségbeli bravúrt – és a látványt. Ekkor faragják ki fából vagy kőből, kalapálják ki fémből a felhőket, a lángnyelveket és a fénysugarakat – minderre az egyházművészetben találjuk a legtöbb példát.

A barokk korában a sugaras monstrancia még tovább is gazdagodhatott figurális ábrázolásokkal és különféle díszítőelemekkel – amelyek jóval többek voltak pusztá dekorációnál.

Abból kiindulva, hogy az Oltáriszentség a második isteni személy jelenléte, a sugárkoszorú csúcsára az

Atyaisten félalakja került, fölülte a galamb formájában ábrázolt Szentlélekkel. A Szentháromság előtt hódoló angyalok alakjai és szentek figurái is megjelenhettek a Szentséget övező sugárkoszorúban.

A barokk kor ötvösei azt is figyelembe vették, hogy a hívó közösség csak messziről látja a szentségtartót, ezért nagyméretű ékkövekkel és színes zománcos díszítményekkel gazdagították annak megjelenését.

Ezek között viszont voltak olyan miniatűr festésű me-

dalionok is, amelyeken csak egészen közelről, csak a pap számára voltak kivehetőek azok a jelenetek, amelyek a keresztáldozat ószövetségi előképeit vagy a megváltás történetének eseményeit ábrázolják. A mesterek tehát olyan tárgyat alkottak, amely a látvány eszközeivel egyidejűleg szól a távolról és a közelről szemlélőhöz.

A szentségmutató történetében 19–20. század nem hozott formai újítást; az ebben az időszakban készült darabok többségén az Eucharisziát aranyozott fémlemezről készült fényképek ragyogják körül; a napjainkban használt, illetve készített szentségmutatók is túlnyomórészt a sugaras monstrancia típusához tartoznak. A Szent Imre Plébánia szentségmutatója is ilyen; lunuláján (ún. holdacska, amely a szentostyát tartja) görög Krisztus-monogram látható, a búzakalász-motívumokkal díszített sugárkoszorú felett kettős kereszt emelkedik, kívül, körben pedig a következő felirat olvasható: *Caro mea vere est cibus et sanguis meus vere est potus. Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem in me manet et ego in eo.* (Jn 6, 55-56: *Az én testem valóságos étel, s a vérem valóságos ital. Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, az bennem marad, én meg benne.*)

Az Euchariszta tiszteletének barokk pompáját ma is megismerhetik azok, akik Spanyolországban járnak Úrnapiján: a 16-17. században készült spanyol körmeneti monstranciák akár két métert is közelítő magasságú, fantasztikus építmények, amelyeket nagyszabású körmeneteken visznek körül a városok feldíszített utcáin. Az egyik leghíresebb a toledói úrnapi ünnepség, amelynek saját honlapja és mobilalkalmazása is van (corpustoledo.org).

Ha kincstárakat látogatva, könyveket forgatva vagy az interneten böngészve közelebbről is megismerjük ezeket a tárgyakat, akkor egyre több részletet fedezünk fel, azonosítunk és jegyzünk meg mindabból, amit a szertartásokon látunk. Az így szerzett ismeretek pedig hozzájárulnak ahhoz, hogy pontosabb, részletgazdagabb képünk legyen az egyház történetéről és hagyományairól. Mindezen túl azt is elmondhatjuk, hogy a régi korok szakrális tárgyai materiális voltukban emlékeztetnek minket arra, hogy valójában egy idő feletti közösség tagjai vagyunk.

Prékopa Ágnes

Az írás címének forrása:

Pilinszky János: *KZ-oratórium*, 1962

FOTÓ: GRESZ ISTVÁN

Multikulturalizmus, bevándorlási kvóta, no-go zone, pozitív diszkrimináció, egységes nemzet-állam... E megosztó és provokatív kifejezések látszólag a modern kor jellemzői, a mögöttes kérdések azonban a középkor embere számára sem voltak ismeretlenek, igaz, más nézőpontból látta ezeket a problémákat. A Kárpát-medence sohasem volt etnikailag egységes terület. Évszázadokon keresztül a szélrózsa minden irányából érkeztek ide a legkülönbözőbb népcsoportok, akik nyelvükben, életmódjukban, sőt, gyakran vallásukban is különböztek egymástól. Kelet felől török nyelvű besenyők, úzok, majd kunok és iráni eredetű jászok,

Hogyan sikerült ezt a helyzetet kezelni?

A középkori magyar népesség olyan mozaiktársadalom volt, amelynek minden csoportja erősen függött az uralkodótól, akinek hatalmára a nyugatról érkező kortársak is rácsodálkoztak. A király az egyes rétegeket privilégiumokon keresztül kötötte magához, amelyek meghatározták és meg is védték az adott közösség gazdasági lehetőségeit, emellett belső autonómiát biztosítottak számukra. Egységes tömbök kialakulását azonban csak kivételes esetben engedték. Erre volta-képpen csak Erdélyben, a szászok esetében tudunk példát, de még az ő területeik közé is élkelődtek kisebb-nagyobb nem szász települések.

Mi közünk a középkorhoz?

A V A G Y A B E F O G A D Ó K Ö Z É P K O R I M A G Y A R K I R Á L Y S Á G

Cikkünk szerzője régész, latintanár, középkorász, a Károli Gáspár Református Egyetem docense, a középkori történelem oktatója. Gyermekkorától, s most, négy gyermekes családként is a Szent Imre plébániához tartozik, több mint harminc éve énekel a templomi kórusban.

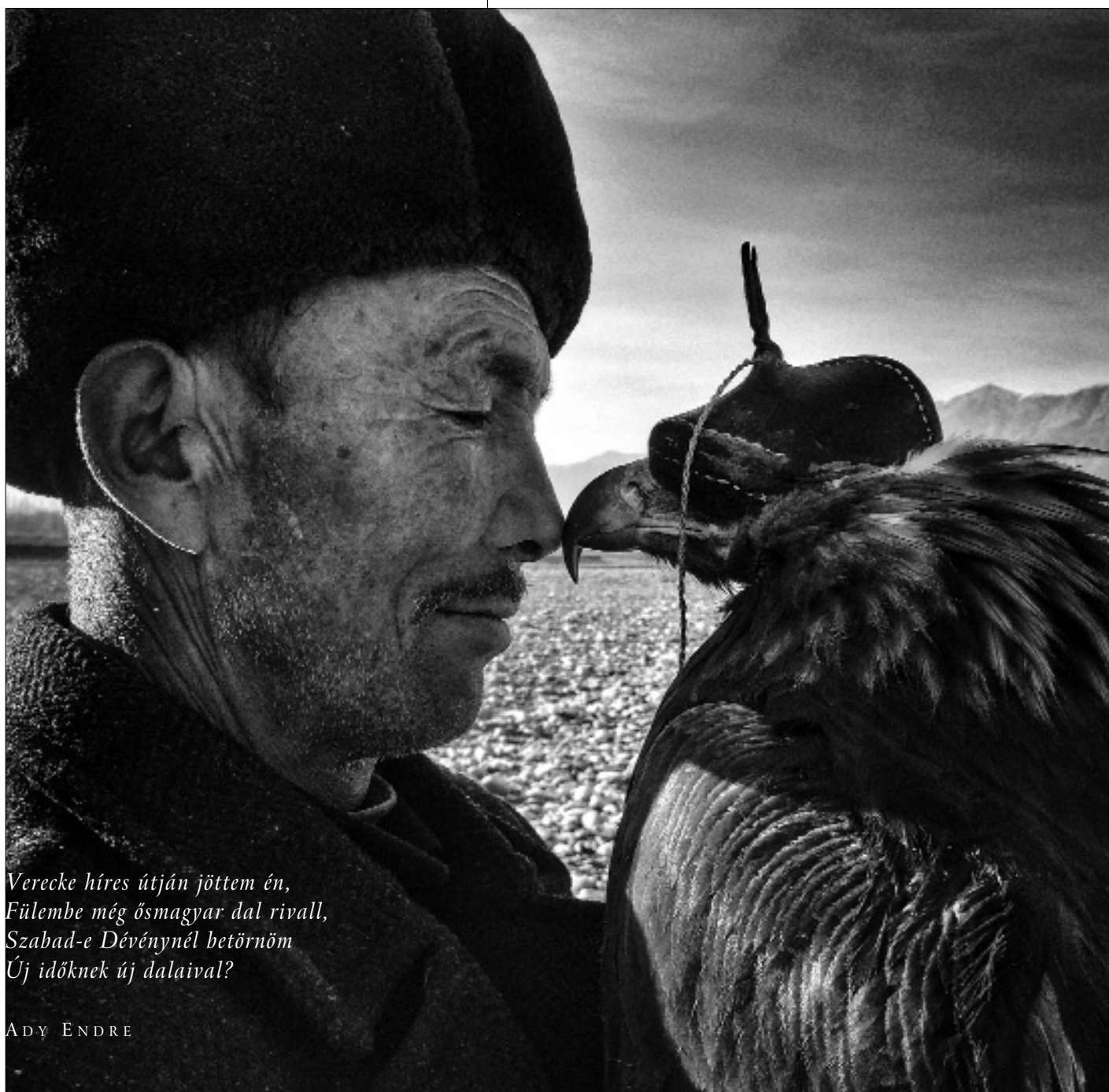
muszlim vallású bősörmények, kálizok és izmaeliták érkeztek. Oroszok és rutének is megjelentek, hol a királyi testőrség tagjaiként, hol a Kárpátok lejtőin legeltető pásztorokként. Nyugatról francia nyelvű vallonok, németek (bajorok, szászok, frankok), csehek és morvák költöztek nagy tömegben az országba. Ugyancsak ebből az irányból érkeztek a nem túl nagyszámú, de fontos gazdasági szerepet játszó zsidók. Északról lengyelek, délről olaszok, dalmátok, horvátok, szerbek, bolgárok, románok, muszlim szaracénok jöttek. Az első cigányok is feltűntek már Zsigmond idején. A bevándorlás fő irányai változtak ugyan, de az ország Mohács előtti történetére végig jellemző volt kisebb-nagyobb csoportok érkezése.

Az etnikai sokszínűséghez vallási tarkaság társult: latin rítusú keresztény, ortodox, zsidó, muszlim és pogány jövevények, akik nemcsak a társadalom legfelső rétegeit gazdagították. Püspökök, papok és szerzetesek, világi előkelők, lovagok, művészek, értelmiségiek, valamint a királynékkal érkező udvarhölgyek mellett érkeztek kereskedők, bányászok, kézművesek, szőlészek, földművesek, marha- és juhászok is.

A muszlim betelepülők esetében Kálmán király törvénnyel írta elő a vallási-etnikai tömb megbontását. De a magyar uralkodók, mindenekelőtt, következetesen törekedtek a vallási egység megteremtésére. Ez a nyugatról érkezők esetében nyilván nemigen adott feladatot, ellentétben a délről és keletről érkezőkkel. A muszlimokat és a pogányokat 100-150 év alatt sikerült keresztény hitre téríteni, az ortodoxok esetében pedig megoldást jelentett a keleti skizma felszámoló firenzei zsinat (1439). Az unió ugyan végül mégsem valósult meg, ez azonban csak jó száz év múltán vált nyilvánvalóvá. Ebben a jól működő rendszerben az ország lakói a határokon kívül mindannyian hungarusok voltak. A belső rend pillérei pedig az uralkodó személye, a szent királyok tisztelete és a Szent István által meghonosított latin kereszténység voltak.

F. Romhányi Beatrix

*Verecke híres útján jöttem én,
Fülembe még ősmagyar dal rivall,
Szabad-e Dévénynél betörnöm
Új időknek új dalaival?*

ADY ENDRE

szia
Szent Imre Alapítvány
Ciszterci Szent Imre Plébánia

Kedves Olvasó, Plébániánk kiadványait **letöltheti a szentimre.hu** oldal
kiadványok ablakából. Kérjük és köszönjük **támogatását** ezek megjelentetésé-
hez: a **Szent Imre Alapítvány** számlaszáma: 11711034-20422158

V alahányszor rápillantok polcomon Krasznahorkai László *Az ellenállás melankóliája* című kötetére, eszembe ötlök a mindenkori pedagógia „örök melankóliája”. Ellenállni az élet romboló üzeneteinek és kihívásainak olyan az életbe induló fiatal és nevelője számára, mint az igazi művész sorsa. Az ideiglenes, a pillanatnyi, a percnyi meghaladására szövetkezni az Abszolúttal. Erre csak az eszmék, ideálok, magasrendű értékek birtokosa képes; és ő is csak „melankolikusan”. Vagyis kiszámíthatatlanul: az egész és a rész, a végtelen és véges között ingadozva, vergődve. Ahol a számításába be kell kalkulálnia, hogy „néha a lehetetlen is megtörténhet...”

A programot Fichte régen kínálta már: „... a valóságot az eszmények alapján kell megítélni..., s azok, akik elég erőt éreznek magukban ehhez, ezen eszményeknek megfelelően meg kell változtatniuk, a valóságot.” Kedvemre való dolog volt ez. Hic et nunc.

A csapat gyorsan összeállt: három lány, két fiú. Ötösfogat. A mindent-tudás vágyával. Borbála, Katalin, Lilla, Béla és Kristóf. Összejöveteleinket imádsággal kezdtük. Magunk fogalmaztuk. Így: *Mennyei Atyánk! Erőtlenség és csüggedés fog el bennünket, ha arra gondolunk, hogy egy idegen és ellenséges világban, amelyet a felületes szemlélő számára az önzés, a gyűlölet és a hatalomvágy tart uralmában, arra teszünk elha-*

A percnyi meghaladására szövetkezni

A Z EVANGÉLIUM NEM ROKONSZENVEZ TANÍTÓKKAL, AKIK NEM NEVELŐK

Írásunk szerzője gyémántdiplomás gimnáziumi tanár (JAG 1957-1997). Budapesten született. A mátyásföldi gimnáziumban tett érettségi után a pesti bölcsészkaron történelem, magyar, művészettörténet és könyvtár szakon „nyert jogosítványt”. De „csak” nevelőnek tartja magát – 50 év alatt 5 gimnáziumban működött, 40 évig a JAG-ban. Külső vezetőtanára volt az ELTE és a PPKE végzős hallgatóinak. A Szent László Társulat, a Szent Sír Lovagrend és a Ciszterci Diákszövetség (újra)alapító tagja. Az elmúlt években a Köztársasági Elnöktől, a Szent Imre Gimnázium igazgatójától és Budapest Főpolgármesterétől nyert elismerést nevelőmunkájáért.

Mert mennyire lehet biztos a nevelő munkája, terve, elképzelése megvalósulásában, amelyet a gyarló, gyenge, éretlen és tapasztalatlan, de drámai ellentmondásoktól megrészegített ifjú lelkek körében végez? A kamaszok világában? Lehet-e tartós, életre szóló nevelői hatást elérni az iskolapadban ülő fiatalokban? Szülehetnek-e életre szóló elhatározások bennük? A kérdés paradoxonális: a nevelőnek a személyes szabadsággyakukat kell korlátok közé szorítania. És maga a felnőtt is: álmai valóságtartalmát már sokszor megtapasztalhatta. Ő is lehet a melankolikus végletek áldozata.

Negyvenkilenc éve történt. Elballagott az első koedukált osztály, a szépség színei már bearanyozták az egyhangú folyosókat, megkaptam a második diplomámat, tizenhat év után elköltözött az öttagú albérlő család, kedvet adott a mindennapokhoz a kétesztendő trónörökös (a következő tavaszon jöttem is már az érettségire készülő osztály fiai locsolkodni – tanárszívet puhító szándékkal is), elcsendesedett a szentimrévárosi 1961-es razziák emléke...

1967-et írtak... Kiegyeztem, megnyugodtam. Felnőtt lettem. Úgy éreztem: „hátra lehet dőlni...” Az igen tehetséges diákokból, polgári családokból indított nyelvi tagozatos osztály kínálta a „kísérletet”. Felidézte múltamból, egyetemi éveimből „az ellenállás melankóliáját”. Amikor 1953 és 1955 között Eglis István és Török Jenő atyák körében belekóstolhattam a „földalatti mozgalom” izgalmába. Talán lehetne a „meredek úton” most is ösvényt nyitni a tankönyvek zárt világán túlra, egy magasabb rendű szellemi valóság felé?

tározást, hogy a legfőbb Igazságot, Téged szolgáljunk. De megvigasztal hitünk tanítása: Te mindenható vagy, és Fiaid által ígéretet tettél: ha ketten-hárman összejönnek a Te nevedben, velük leszel és megáldod őket... Ezzel a lélekkel kérjük áldásodat jelen vállalkozásunkra. Mivel pedig Fiaid azt is kijelentette: nála nélkül semmit sem tehetünk – mielőtt megtelnék szívünk várakozással terveink megvalósulását illetően, hadd szóljunk a hálaadás szavaival, hiszen azt jól tudjuk, hogy a hála a szeretet próbaköve... Köszönjük irántunk tanúsított eddigi jószágodat. A családot, amelyben ideigvaló földi otthonra találtunk; a lélek nyíltságát és tágasságát, amely a teremtet világot csodálni, megismerni és szeretni sarkallja; testünk egészségét, mely a léleknek is biztosítéka. Hálát adunk magyarságunkért, mert ez a sorsközösség véget nem érő áldozatvállalás és nehezen megharcolható hűség kettős kötelezettségével terhel bennünket, hiszen gyarló, esendő és csak utolsó percben jött csodákkal megmaradó ez a nép. Köszönjük korunkat, ahol a válságok és ellentmondások nehézségei idején kimeríthetetlen munkaterületet találunk, hogy Fiaid alázatosságával és keresztvállalásával szolgálhatjuk nap mint nap a Te örök igazságodat.

Add kegyesen, hogy ez a nevedben indított vállalkozás a közös, jóakarató gondolatcsere és az egymásért aggódó szeretet jegyében teljen el. Hogy találkozásaink külön-külön is megerősítsenek bennünket abban az elköteleződésünkben, hogy szolgáló életünket a másokért és mások helyett engesztelő áldozat szellemében a békesség, a türelem és az emberszeretet vezérelje. Add kegyelmedet, hogy közös munkánk eredményeinek hatósugara szét-

áradjon majd a rászoruló embertestvérekre, elsősorban az elesettekre és a bűnösökre. Ne engedd, hogy valaha is feledjük: mi nem csupán emberi életre, de a természetfeletti életre is hivatalosak vagyunk – megvalósítva önmagunkban emberré lett Fiadnak, Krisztusnak isteni életét. Ehhez pedig meg kell erősödünk belső emberré – ahogyan a népek apostola, Pál, a Te szolgád és választottad vállalta és tanította – mert csak akkor tudjuk majd föl-

Béla tiszántúli körorvosként, Kristóf bécsi állami fő-tisztviselőnként- még dolgoznak. Az együtt töltött „közös munka” ihletett, emelkedett, ünnepélyes emléke ma is él bennem.

Gyümölcsöző volt mindnyájunk számára.

Nőttünk, gyarapodtunk általa. Bennem ez az iskolán kívüli, „kísérlet”, minden egyéb melankolikus pedagógiai élettapasztalat dacára, igazolása marad annak a

A Lelket várom, a Nagyszerűt,
Mi Szépségekben szíven üt.
A Lelket, ki az Atyától lett
S a vizek felett lebegett.
A Lelket, akiben élet forr,
És rózsáival teleszór...
A Lelket, mely gyújt, csodát mível,
És betölt kegyelmeivel.
Mi föntről, egekből árad át,
Az örök élet áramát.
Mi telít, ürít és újra tölt
És újjászületik a Föld!

PUSZTA SÁNDOR

fogni az összes szentekkel: mi a szélesség és hosszúság, a magasság és mélység, amikor megismerjük belülről Krisztus minden ismeretet felülmúló szeretetét és betelünk majd Isten egész teljességével... Amen.

A támogatás-kérés szövege persze tettenérhető Ágoston, Kempis, Széchenyi, Tolsztoj vagy Prohászka forrásvidékén, de hát ez volt az akkori élményünk. A szerteágazó témák szemináriumszerű megoldással jelentek meg, vagy kiselőadás, vagy vita formájában. Amelyekre visszatekinthetek: Illyés: *Kézfogások* kötete (1956); Heisenberg: *A mai fizika világképe*; Seneca erkölcsi levelei; Noszlopi: *Jellemlátás és jellemigézés* (1935); Einstein és Planck történelmi üzenetei; Csontváry, Mednyánszky naplója; Liszt levelei; Rilke: *Levelek egy ifjú költőhöz* (1947); Jászai Mari naplója, levelei; Dürer és Villon haláltánc-variációi; Kodály módszere...

Negyvenkilenc éve... Hol vagytok ti, régi játszótársak? Borbála tudós könyvtárosként, Katalin városépítő művészként, Lilla amerikai építészként ment nyugdíjba.

nevelői hivatásnak, amelyet Prohászka, a nemzetnevelő, így ajánl minden időnk minden „kockásinges pedagógusa” számára is.

„Az evangélium (...) nem rokonszenvez tanítókkal, akik nem nevelők, azokat valamiképpen abbamaradt, félszeg egzisztenciáknak nézi, akikre nincs neki szüksége. Az élet evangéliumának nem tanítók kellene, kiknek „fogalmaik” vannak, hanem nevelők, kikben a fogalmak eleven erő. A tanítók beszélnek Istenről, a nevelők pedig átélnek Isten s Isten-félt emberek. A tanítók erkölcsi rendszerekről beszélnek s tanokat ismertetnek, a nevelők pedig az erkölcsi egyéniség közvetlenségével szemléltetik a tant. A tanítók vezetnek templomba, a nevelők pedig az istentisztelet s imádás hevét öntik ki a gyermek lelkére. De hát csak ezek az utóbbiak a hivatottak s választottak egyaránt. Ezek kezéből kerülhet ki egész ember.”

PROHÁSZKA

Vasbányai Ferenc József

Peregnek az évek, sodornak az események, koro-
sodnak a gyermekeink, felettünk pedig – legalább
is úgy gondoljuk – megáll az idő. Ha van is sejt-
münk arról, hogy az emberi lét véges, többnyire nem
tudatosodik bennünk, hogy minket is érhet baj. Meg-
győződéssel hisszük, hogy eleget teszünk az egészsé-
günk védelméért, hiszen nem dohányzunk, sportos
életet élünk, mértékletesen fogyasztunk és tudatosan
táplálkozunk, lelkünk ápolására is kellő gondot fordít-
unk, talán még jótékony célra is áldozunk, így –
véljük – mindez elegendő garanciát nyújt arra, hogy
hosszú és tisztességes életet éljünk.

Akcióban a Gondviselés

E R Ő P R Ó B A

Cikkünk szerzője a Gö-
döllői Agrártudományi
Egyetemen 1974-ben
végzett üzemszervező
agrármérnökként, ahol a
mezőgazdaság-tudomá-
nyi doktori címet is el-
nyerte. Másoddiplomáját
az akkori Közgazdaságtu-
dományi Egyetemen sze-
rezte. Mérnök-közigaz-
dász. A Földművelésügyi
Minisztériumban tevé-
kenykedett 34 évet.
Három évig dolgozott
Algériában. Publikációs
tevékenysége kiterjedt.
Felesége szintén agrár-
mérnök, két felnőtt
leánygyermekük van.
Foci, cselgáncs, lovaglás,
evezés, síelés, úszás,
biciklizés tartották
karban. A család évtize-
dek óta kötődik a Szent
Imre-templomhoz, de el-
sősorban gyermekeik ré-
vén váltak a közösség
aktív tagjaivá.

Azt hisszük, hogy az adok-kapok számítás irányíthatja
sorsunkat. Szerencsésnek tartjuk magunkat, ha dolga-
ink sikerülnek, vágyaink beteljesülnek és szerencsét-
lennek, ha nem. Természetesnek tartjuk, hogy a
Gondviselés megóv minket minden kártól, kudarctól,
vagy ha nem, mert rosszul döntünk, akkor segít kiká-
szálódni a mélységekből is. Kockázat nélkül persze
nincs élet, de szabad akaratot kapva a Teremtőtől,
magunknak kell eldöntenünk, hogy az „útkeresztező-
déseknel” melyik irányt választjuk. De jó lenne sok-
szor egy hiteles iránytű.

Találhatunk elég példát arra is, hogy a beteljesülés ese-
tén sem vált minden vágyunk a javunkra. A lélek
bugyraiba elmerülve rájöhettünk, hogy akiket eddig
igyekezetünk kerékkötőinek tartottunk, csak eszközök
voltak a Gondviselés kezében arra, hogy megóvjon
minket egy végzetes döntéstől. Utólag minden olyan
egyszerű, de az életet nem visszafele, hanem előrefele
kell élni, a Gondviselés eszköztára pedig képzeletet fe-
lülmúlóan gazdag.

Fordult a kocka

Furcsa az emberi lélek, mert hozzáállásunkat egyfajta
kívülállás jellemzi, még akkor is, ha részvétellel viszo-
nyulunk mások nehézségei iránt. Én is így voltam ez-
zel sokáig, hiszen befejezve aktív életpályámat, erőm
teljében érezve magam, továbbra is komoly fizikai és
szellemi munkát végeztem, és magam egészségesnek
gondolva, meg sem fordult a fejemben, hogy viharfel-
hők gyülekeznek.

Aztán kicsúszott a szőnyeg. A diabetesz mértékét vizsgáló
vérvételből vérszegénységet, a vérszegénység okait
kutató szegycsonti mintavételből pedig ennél lényege-

sen nagyobb zavart állapítottak meg. Berendeltek a
Kútvolgyi kórházba, mert, úgymond, amit mondani
kénytelenek, az nem telefontéma.

Kivert a víz

Leukémia, vagyis vérrák. A kezelés nem tűrt halasztást.
Alkudozásra, időhúzásra nem maradt idő. Szteroidos
kúra, majd speciális, ismétlődő kemoterápia. Soha
nem találkoztam életem során közvetve vagy közvet-
lenül e kórral, csak azt tudtam, hogy e kevert típusú
változat kegyetlen betegség, ami korra és nemre való
tekintet nélkül megtalálhat bárkit. Kisgyerekek épp-

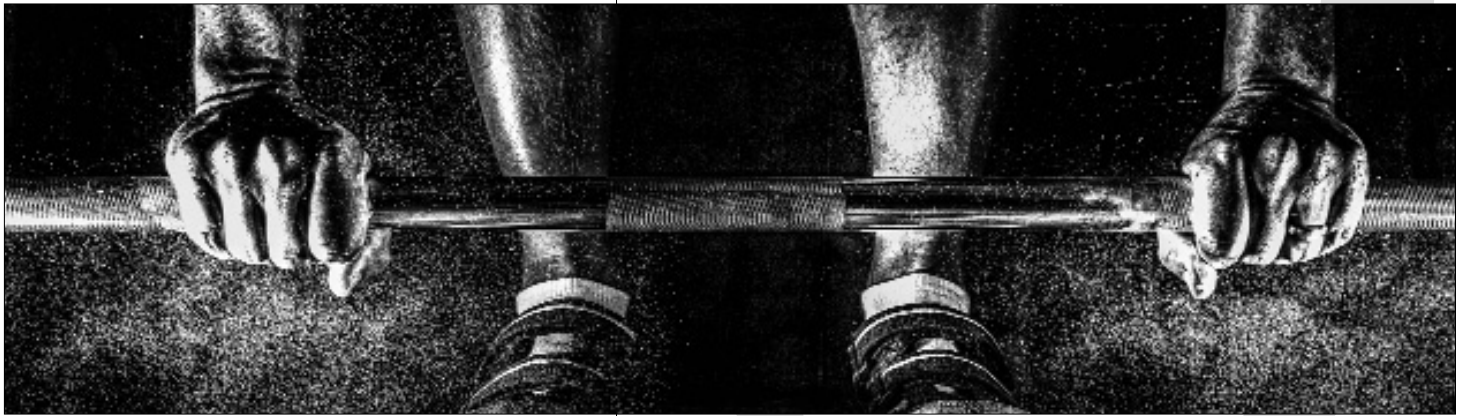
úgy áldozatává válnak, mint felnőttek, és mint később
kiderült, az orvosok mindössze 20–30% esélyt adtak a
túlélésre. Mindez felrázta környezetemet, közeli és tá-
voli ismerőseimet egyaránt. Többek között az Erdély-
járó közösségünk tagjait, akik imáikkal, majd – ahogy
a helyzet súlyosbodott – imakörök szervezésével is se-
gítettek a Gondviselés figyelmét felhívni egy gyarló
emberre, aki közösségükhöz tartozik. A lelket elsősor-
ban feleségem és leányaim tartották bennem, és a már
említették egyre népesebb tábora. Végül nem becsül-
ném le a saját gyógyulni akarásomat sem. Ráadásul
kisebbik leányom, aki alig egy éve ment férjhez, fel-
fedte a titkot: gyermeket vár júliusra; így volt miért
imádkoznom és kérnem a jó Istent, hogy megláthas-
sam az Ő kis leánykáját. Mindemellert se szeri se szá-
ma nem volt azoknak a jó lelkű ismerősöknek, mély
érezsű barátoknak, akik vették a bátorságot és telefo-
nokkal, írásos üzenetekkel lefoglaltak és foglalkoztat-
tak, elvonva a figyelmemet az állapotommal járó kel-
lemetlenségektől. Még főpapi lelki segítségben, a bete-
gek szentségének felvételében is részesülhettem, amit
nagy megtiszteltetésnek és erősítő, nemes gesztusnak
tartok, annál is inkább, mivel kéretlenül érkezett. Az
értem aggódók nem rejtették véka alá érzelmeiket,
mint a némaságot fogadó Karthauziak. Technikai esz-
közökkel segítettek az otthoni sterilitás megteremté-
sét. A szó egyszerű, de nemes értelmében nem hagy-
tak elsüllyedni akkor sem, amikor magam és immu-
rendszerem egyaránt a padlóra került. A kemoterápiás
gyógyszerek kiölték a csontvelő állományt, az antibio-
tikum kúrák pedig a bélfloórát. „Földi bajban, gyötre-
lemben tűnik, múlik életünk” – szólalt meg bennem az
ének.

Szalmaszálak

Pinceszomszédunktól, az erdélyi származású hamburgi sebészprofesszortól egyszerű, de fontos tanácsot kaptam. „Bízz magadban!” Amit feleségem annyival egészített ki: és a Jó Istenben! Egyszerű javaslatnak tűnik, de aki már átélt ilyen vagy ehhez hasonló hullámvasutazást, az ismeri a szalmaszál jelentőségét és lélekemelő erejét. Az egyszerű szavak eszmei értékét, ha azok hiteles személytől származnak.

társ: a *Gondviselés*. Volt időm átgondolni a mögöttem hagyott időt és kaptam elég emlékezőképességet a sorstól, hogy átgondoljam az életemet. A múltba tekintés segített abban, hogy megbékéltem sorsommal, és nem maradt bennem egy fikarcnyi elégedetlenség sem. Talán furcsának tűnik első olvasatra, de inkább hálával fogadtam, hogy csak most szabadult rám ez a kórság. Látva a körülöttem szenvedőket, a kis leukémiások épületszárnyát, szégyellhettem volna, ha más-

A remek könyvek és szakcikkek sokasága ellenére, steril szobák mélyén küzdöttem hetekig a rám szakadt magánnyal. Úgy fogtam fel, hogy a *Gondviselés* most időt adott arra, hogy áttekintsem az életemet. Oldotta a kényszerű remeteséget, hogy feleségem télvíz idején nem hagyott ki egyetlen napot sem, hogy az akkor még feltúrt Széll Kálmán téren átbukdácsolva, kis időt tölthessen velem.

Ez az állapot persze mély nyomokat hagy. Pár hónap alatt önmagam árnyékává váltam, az amúgy is kopott hajkoronán túl elvesztettem testsúlyom 20%-át. Az infúzió pedig hol felpumpál, hol a mélybe taszít, hogy más részletekkel ne terheljem az olvasásban eddig eljutottakat. Egy szó, mint száz, a végeredmény lehangoló.

Orvosaim becsületére válik, hogy állandó figyelem középpontjában érezhettem magam, amit nem a szerencsés „véletlennek” köszönhettem, hanem elsősorban annak, hogy – korom ellenére – belső szerveim jó állapotban maradtak, így terhelhetővé váltam. A „szerencse sorozathoz” tartozik továbbá, hogy testvéreim között akadt donornak alkalmas személy, így, egy január végi összejt átültetést követően, határozottan javultak a túlélési esélyeim. Kezelőorvosaim segítségével a tüdőgyulladást is kiváltó szövődményeken időben túljutottam, így a steril boks aranykalickájából már február végén kiszabadulhattam, és azóta – a higiéniai feltételek otthoni megteremtésével – töretlen a regenerálódás.

A betegségem és gyógyulásom folyamatában lépten-nyomon tetten érhető volt egy nehezen körvonalazható, magát csak mellérendelt személyek képében meggyillantó, de a háttérben mindig működő segítő-

ként fogom fel a velem történeteket. Én legyek békétlen? Ha rögös és küzdelmes is volt az életem, de a nagy dolgok véghezvitelét, mint a pályaválasztást, az egyetemi tanulmányokat, a családalapítást, a gyermeknevelést, nem is beszélve a gyermekek révbe jutásáról, soha nem akadályozta ilyen súlyos betegség. Nincs arra lehetőség, hogy részletekbe bocsátkozzak, de se szeri, se száma a bizonytalanságot eloszlató, a gyógyulási folyamatot megkönnyítő „véletlenek” számának.

Közös feladat

Nehéz anélkül megfogalmazni ezt a mély árkokkal, tőzeglápokkal teletűzdelt akadálypályát, hogy ne gondoljak a *Gondviselés* őrző, védő, óvó jelenlétére és tevékeny részvételére, melyet áthatott számos jó ember aggodása, együttérzése és imája. E széles összefogás láttán még a *Gondviselés*nek sem maradt mozgástere, meg kellett hajoljon a segítő szándékú testvérek akaratára előtt. Úgy gondolom, hogy az én esetemben tetten érhető az ima gyógyító ereje, ezért bátorítok mindenkit arra, hogy ne csak az anyagi világgal törődjön, hanem az együttérzés emelkedettebb szintjén segítse a valóban rászorulókat. Igaz, a betegnek is elszántan bíznia kell önmagában, hinni a gyógyulásában és a *Gondviselés*ben. Közös a feladat. Egységben az erő! Nem akarom elkiabálni, de nekem, úgy tűnik sikerült, hiszen itt vagyok, és megérhettem kis unokám világra jövetelét, valamint az idősebb unokák „cserepedését” is, ahogy egyikük, „Mogyó” mondaná.

Szabó Jenő

A tanári pedantéria és az irodalomtörténeti ismeretek megfakulása is arra késztet, hogy először az idézendő szerzőről mondjak némi bevezetőt.

Nagy Ignác, túlzás nélkül mondhatjuk, a modern publicisztika egyik megteremtője volt hazánkban, a reformkor idején. Egy tisztviselő mindennapi életét élte, közben föltartóztathatatlanul ontotta az újságcikkeket. Fordított ezen kívül franciából, németből, és verseket, színdarabokat írt. 1843-ban jelent meg *Tisztújítás* című darabja, mely hamarosan a színpadot is meghódította. De a valódi sikert az igazi várossá cseperedő ikerfőváros mindennapjainak bemutatásával

nyebb sorsú emberek, s legalább vihar és eső ellen tökéletesen biztosítva voltak a barlangokban. Utóbb az elfoglaló családok szükségletei szerint ezen üregek mindinkább tágultak, s most már nem egyet láthatni, mely három kényelmes szobácskát foglal magában, s csak földének hiánya által különböztethetik meg bármely utcán álló szegényes házikótól. A Tabán vagy úgynevezett Rácváros legidősb lakosai bizonyítják, miképp már apáiktól hallották, hogy azon barlangok családai többnyire már századok óta vannak azoknak birtokában, s oly szabadságot élveznek elhagyatott fecskéfészkeikben, hogy a közterhek viselésében is csak rövid idő óta kezdenek ren-

Könnyen olvastatta magát

NAGY IGNÁC A GELLÉRTHEGYI BARLANGRÓL

Cikkünk szerzője művelődéstörténész, a Varsói Egyetem tanára, József Attila-díjas író, 15 önálló könyve látott napvilágot. Az egykori József Attila (most Szent Imre) Gimnáziumban érettségizett 1963-ban, szűkebb hazája a Szentimreváros. Szenvedélye a csavargás az Adriától a Balti-tengerig.

szerezte. 1833-ban kezdett a Széchenyi által indított *Jelenkor* című lapban új rovatot *Budapesti Napló* címmel. Újabb és újabb „budapesti” sorozatot jelentetett meg ezután könnyed stílusban írott cikkeivel. A városi életkép műfaját teremtette meg ezzel.

A Párizsi titkokat író Eugene Sue mintájára fűzte össze írásait a *Magyar titkok* című kötetbe (1844–1845). Mikszáth 1908-ban így jellemezte Nagy Ignác művét: „A régi Pest elevenedik fel némely leírásában, a nagy rész azokban rémmesei lelemény, mely sehogy sem illik az akkor még kicsiny, úgyszólván áttekinthető főváros viszonyaira. Mindemellett 'könnyen olvastatta magát', ahogy egy bírálója kifejezte, s a közönség, mely nagy tömegekben sorakozott a tizenkét füzetes vállalkozás mellé, valóságosan falta a felváltva vidám, majd hátborzongató epizódokat”.

Izgalmas krimi valójában ez a regény, a korabeli Pest és Buda alvilági környezetébe kalauzol bennünket a szerző, titokzatos alakok közé, titokzatos helyszínekre. A mai Szentimreváros területét a Gellérthegyi barlang kapcsán érinti. A harmincadik fejezetben jelenik meg előttünk a Tarka macskához címzett, barlangban berendezett fogadó: „A Gellérthegy szirtoldalát többhelyen, alkalmasint már századok előtt, kivájták a szegé-

desen részesülni. Sőt mondják, miképp egyike ezen családoknak valóságos török származású; ennek őse ugyanis, a török elűzésekor nem bírta Budától megválni, s egy ily barlangba rejtekezett. Ennek unokája s egyszerűsmind utóda uralkodék most a legszélső s legmagasb fekvésű barlangban, mely egy elég tágas lakószobából s egy kis kamrából állott, melyből, mint a körülötte lakó nép vénei regélik, titkos nyílások vezetnek a hegy tetejére.”

Azt csupán föltételezhetjük, hogy e legendásra rajzolt barlangok egyike azonos azzal a közülük legnagyobb s legnevezetesebb Szent Iván barlanggal, amelyet átalakítva született meg az 1931-ben fölszentelt Szikla-templom.

Kiss Gy. Csaba

Jelen írás a szerző „Szentimrevárosi Athenas” címmel indított sorozatának része, amely kerületünk irodalomtörténeti múltjáról készít tartalmas pillanatfelvételeket.

szia
Szent Imre Alapítvány